

fatermési táblában nem lévén az átlagos magasságok kitüntetve, a besorozást annakidején a fatömeg alapján, illetőleg a helyszínen megfigyelt külső jelleg szerint kellett megcsinálni. Ez egyrészt körülményes volt, másrészt tulságosan tág teret nyitott az egyéni felfogás érvényesülésének. Mindezek a hátrányok megszűnnek, ha tábláinkba az átlagos magasságokat is felvesszük s a termőhelyi minősítést azoknak az alapján eszközöljük.

Visszatérve a német fatermési táblákra, meg kell még említenem azt a további ellenvetést is, hogy az utóbbiak nálunk nem igen ismeretesek és magyar kiadásuk egyáltalában nincs is, tehát nem mindenki számára hozzáférhetők. Továbbá, hogy a német táblák adatai egy hektárra vonatkoznak, holott mi kataszteri holdakban számítunk. Ezek azonban nem olyan nehézségek, amelyeket ne lehetne elhárítani. A Schwappach-féle táblák átültetése a magyar viszonyoknak megfelelő formába máris tervbe vétetett, s ha ennek a törekvésnek eddig nincs is látható eredménye, annak az oka tisztán a dolog üzleti részének a nehézségeiben rejlik, amelyek ma minden könyvkiadói kalkulációt lehetetlenné tesznek; előbb-utóbb azonban ezek a bajok is meg fognak szünni.

Ma, amikor az új üzemrendezési utasítás hatása alatt a fatermési táblák megreformálásának a kérdése teljesen a felszínre került s rövid időn belül általános megoldásra vár, minden dologi kérdésnél fontosabb, hogy az eszmék mennél jobban kiforranak, mielőtt az átalakulás folyamata az egész vonalon megindul. Ezt úgy érhetjük el leggyorsabban, ha gondolatainkat *a nyilvánosság előtt* cseréljük ki, s tapasztalatainkat egymás rendelkezésére bocsátva készítjük elő a leghelyesebb rendszer kifejezését.

Az erdészeti szám- és könyvvitelről.

Irta: Enyedi János.

Mellőzöm a szám- és könyvvitel fontosságának, ugyszintén céljuknak fejtegetését. Ezek a gyakorlatban ugyis ismeretesek.

Erdészeti szám- és könyvvitel, mint rendszer, nincs ugyan, de amint beszélhetünk erdészeti vegytanról, hasonló értelemben tárgyalás anyagát képezheti az, hogy az ismert szám- és könyv-

viteli rendszerek közül melyik felel meg leginkább az erdőgazdaság érdekeinek?

Háromféle szám- és könyvviteli rendszert ismerünk. A kincstári (kamarális), az egyszerű (helyesebben egyszeres) és a kettős könyvelést. Az első rovatokon, az utóbbi kettő pedig számlákon könyvel. Az egyszerű könyvelés a vagyont és annak változásait egyszeresen, ellenben a kettős könyvvitel ezeket kétszeresen tartja nyilván, vagyis nemcsak a vagyonrészek változásait, hanem magának az egész vagyonnak, a tőkének a változásait is nyilvántartja. A számadás helyességének ellenőrzése szempontjából tehát a kettős könyvviteli rendszer a legtökéletesebb.

Az erdészeti ágazatnál általában a kincstári rendszerű könyvelés van elterjedve, pedig a számlarendszerű elszámolások itt is sokkal megfelelőbbek lennének, mint a rovatokon való nyilvántartás. Ehhez a rendszerhez azért ragaszkodik a gyakorlati élet, mert a főiskolán ezt tanultuk kimerítően, míg a másik kettőt inkább csak átnézetesen.

A másik, és talán még hátrányosabb jelenség főiskolai módszerünk előadásában az, hogy a szám- és könyvvitel közös tárgy. Pedig ha önálló tantárgy lenne, melynek keretében a tanár az erdészeti példák tömegével tehetné vonzóbbá, érdekesebbé és tanulságossá az előadását, akkor ezzel az erdészeti iránt való szeretetet is beleplántálhatná hallgatói lelkébe. Már maga ez az egy szempont is szükségessé teszi, hogy az erdészeti szám- és könyvvitel a főiskolán az eddigi közösség rabságától függetlenítették és az erdészeti érdekeknek megfelelően modernebb irányban kibővítve terjedelmesebben adassék elő.

A Magyar Könyvviteli Folyóirat (XIII. évf. 3. sz. 89. old.), ahol azt a kérdést tárgyalja, hogy melyik számviteli rendszert alkalmazzuk a mezőgazdaságban, a következőket írja:

„A kincstári könyvvitel a pénzbevételek és pénzkidások elkülönített nyilvántartásán alapul, mind a bevételeknek, mind a kiadásoknak okozatuk szerint rovatokba osztásával igyekezőn részleteredmények megállapítására. Ezen felül a tényleges bevételekkel és kiadásokkal az előírányzott bevételeket, illetve kiadásokat állítva szembe, meghatározza az előírányzott és a tényleges eredmény különbözetét is. Bár kétségtelen, hogy a mezőgazdaságban

az előirányzatoknak jelentékeny szerep jut, a kincstári könyvvitel még sem felel meg céljainak, mert a pénzbevételeket és kiadásokat állítva elszámolásai homlokterébe és mindent e körül forgatva, a termelés folyamatának pontos követésére nem alkalmas, legkevésbé a mezőgazdaságban, ahol a termelés eszközeit a legtöbb esetben valamely más termelési ág adja, minden készpénzforgalom nélkül. Az előirányzatok közül is a termelési előirányzatok a fontosak és csak utolsó helyen jut szóhoz a készpénzé. A készpénzforgalom előtérbeállításának és az előirányzattal való állandó szembeállításának csak fogyasztó gazdaságoknál (állam, községek, kórházak stb.) van értelme, de a kincstári könyvvitel apparátusa itt is oly nehézkes és költséges, hogy komoly szakörök már az állami számvitelben is a kettős könyvvitelre való áttérés mellett foglaltak állást, aminek végrehajtását csak a régi nagy apparátusok átszervezésének és a nagy személyzet megfelelő uj kioktatásának nagy nehézségei akadályozták meg.

Nem szenved kétséget, hogy a kincstári könyvelési rendszer csak olyan erdőgazdaságban felel meg, ahol az értékesítés terület szerint vagy tövön történik; de ott, ahol a házilagos termelés és házilagos értékesítés be van vezetve, tehát belterjes erdőgazdálkodás esetén csak a kettős könyvvitelt lenne szabad alkalmazni. Itt ugyanis az erdőkihasználás nemcsak mint ősfoglalkozás jelentkezik, hanem a különféle választékok előállítására (fűrészanyag, vasuti talpfa stb.) már az ipar körébe tartozik és ezeknek ugy nagyban, mint kicsinyben való értékesítése is a kereskedelem fogalma alá esik. Köztudomásu pedig, hogy az ipari, mint a kereskedelmi ágazatok igényeinek legjobban a számlaszerű könyvelés, helyesebben a kettős könyvviteli rendszer felel meg.

A kincstári könyvelés egyoldalú, mert elszámolásában csak a pénzforgalmat juttatja kifejezésre. Ellenben a számlaszerű elszámolás a készpénz nélkül lebonyolított üzleti eseményeket is elkönyveli.

Igy az erdőgazdaság számlájának javára írja ama faanyagok értékét, amelyeket ez más ágazatoknak (gazdászati, fűrésztelep, farraktár, forgalmi iroda, áruüzlet stb.) készpénzfizetés nélkül átad; viszont eme ágazatok számláit az összeggel megterheli. A „Tüzifa“ számláját elismeri annak a famennyiségnek az értékével, amelyet

felszenítettünk; viszont a „Faszén“-számlát ez értékkel megterheli. A személyzet természetbeni járandóságainak értékét, a kedvezményes áron jótékonyaságból kiszolgáltató anyagok értékkülönbözését, továbbá az uradalmi építkezésekhez, vasutak fenntartásához díjmentesen átadott anyagok értékét az érdekelt számlák (rovatok) javára és az ellenszámlák terhére szintén elszámolja. Csak így kapunk hű képet a rezi-fogatok teljesítményéről is.

Ilyen eljárás mellett minden számlán nemcsak a készpénz mellett, hanem a készfizetés nélkül lebonyolított tényleges forgalmat is megtaláljuk, aminek következtében az illető vagyონrész-számlán mutatkozó nyereséget vagy veszteséget is meg tudjuk a zárókimutatásban (zárszámadás) állapítani.

Különösen nagy jelentősége van tehát a kettős könyvelésnek a magánuradalmakban, ahol az erdészet a gazdasátnak, esetleg ipari ágazatoknak (bányák, kohók, malmok, szeszgyárak stb.) néha nagymennyiségű anyagot ad át készfizetés nélkül.

Nem kell külön hangsúlyozni annak a fontosságát, hogy a kettős könyvvitel elénk tárja nemcsak az egész vagyón (a tőke) változásait és ezek eredményét: a nyereséget vagy a veszteséget, hanem megmutatja azt is, hogy ez a nyereség vagy veszteség milyen vagyónrészletnél (tüzifa, épületfa, faszén, fagyártmány, mellékhaszonvétel stb.) és milyen mértékben állott elő?

Az erdősítési kiadások a kamarális rendszerrel csökkentik a bevételt és így a nyereség rovására esnek, holott ez a kiadás nem tekinthető veszteségnek, mert a birtok értékét növeli. Ez a kettős könyvelésnél kifejezésre is juttatható.

Kíváncsún tartom azt is, hogy könyvelési rendszerünket lehetőleg hozzuk összhangba a gazdasági tervek nyilvántartásainak szükségleteivel, mert így sok munkát lehetne megtakarítani. Meggyőződésem, hogy a kettős könyvvitel alkalmazása mellett ez is lehetséges.

Ezért megismétlem azt a véleményemet, hogy a főiskolai tanrendszer a könyvelés tekintetében nem nyújt elég tudást.

Amint nagyon különösnek tünnék fel mindnyájunk előtt, ha a fegyvertan előadásában a tanár a fősúlyt az előltöltő fegyverek ismertetésére helyezné, hasonlóképpen a könyvelésben jártas szak-

ember alig tudja megérteni a kettős könyvviteli rendszer ismertetésének elhanyagolását főiskolánkon.

Szükségesnek vélném, hogy a könyvelési rendszereknek megfelelően úgy a kamarális, mint az egyszerű és kettős könyvvitel egy-egy félévi, összesen három félévi önálló tananyagként illesztessék be a főiskola erdészeti tantervébe, hogy az ifjúságot ne csak elméletileg, hanem gyakorlatilag is ki lehessen képezni.

A tananyag ilyen kibővítésével nyújtott több tudás esetleg lehetővé tenné, hogy a végzett fiatalság egy része a faipari fizemekben és a fakereskedelmi vállalatokban is elhelyezkedhessék, ami a mostani viszonyok között szintén előnyös.

A fentiekben előadottakat ajánlom az O. E. E. állandó bizottságának szives figyelmébe.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

I.

Felhívás az Országos Erdészeti Egyesület jótékony alapítványaiból kiosztandó segélyek ügyében.

Felkérjük az Országos Erdészeti Egyesület ama t. tagjait, illetőleg azok özvegyeit és árváit, akik az egyesület jótékony alapítványaiból segélyért óhajtanak folyamodni, hogy kellően felszerelt bélyegtelen folyamodványaikat legkésőbbben folyó évi november hó 5-ig az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalához (Budapest, V., Alkotmány-u. 6. sz.) nyújtsák be.

Budapest, 1922. évi szeptember hó 5-én.

A titkári hivatal.

II.

**Felhívás
a Horváth-Sándor-alapítvány jutalomdíja tárgyában.**

A Horváth Sándor-alapítványból a f. évben négy, egyenkint 1000 K-ás jutalomdíj lesz kiadható. Ezekkel a jutalomdíjakkal az egyesület oly tagjai lesznek jutalmazandók, akiknek munkássága az erdőgazdaság gyakorlati vagy tudományos művelése terén általánosságban vagy bizonyos ágazatra nézve sikeresnek és hasznosnak s ennél fogva elismerésre méltónak találatik.